De brief in het archief (B2 · NT2 Dutch B2)

Tekst / Transcript

In een koud archief aan de rand van de stad werkte Joost aan zijn proefschrift over een vergeten schrijfster. Hij zat er elke werkdag van negen tot vijf, met wollen handschoenen aan. De dozen die hij doorzocht waren nooit eerder geopend. Alles wat hij vond, moest hij zorgvuldig registreren, met datum, doosnummer en een korte beschrijving. Dat werk was traag en soms uitermate saai, maar hij had geleerd dat er geen andere weg bestond.

Op een dinsdag vond hij een brief van vier pagina's, geschreven in een schuin, haastig handschrift. De inhoud was verrassend persoonlijk. De schrijfster beschreef daarin een ruzie met haar uitgever en klaagde over de eisen van de markt. Joost besefte onmiddellijk dat deze vondst significant was voor zijn onderzoek: tot dan toe had niemand geweten waarom ze haar tweede roman nooit had voltooid. Hij fotografeerde de pagina's twee keer, uit angst dat de eerste opnamen mislukt zouden zijn.

De moeilijkheid begon pas daarna. Hoe moest hij zo'n brief interpreteren, wanneer de toon voortdurend tussen ernst en ironie wisselde? Zijn begeleidster waarschuwde hem dat jonge onderzoekers graag te veel in één document lezen. Hij mocht de brief in zijn hoofdstuk uitvoerig citeren, maar hij moest telkens duidelijk maken welke woorden van de schrijfster kwamen en welke gedachten van hemzelf. Bovendien wilde ze dat hij ook oudere studies over dezelfde periode aanhaalde, zodat zijn interpretatie niet in een leeg veld stond. Joost vond dat aanvankelijk overdreven. Later gaf hij toe dat ze gelijk had.

De volgende maanden bracht hij door met het ordenen van zijn materiaal. Hij moest bijna tweehonderd brieven classificeren naar thema, ontvanger en toon, iets wat hem meer tijd kostte dan het schrijven zelf. In wezen was dat een elementair karwei: sorteren, nummeren, opnieuw sorteren. Toch ontstond juist daaruit het patroon dat hij nodig had. Uit de reeks brieven kon hij uiteindelijk concluderen dat de schrijfster haar roman niet uit onvermogen had opgegeven, maar uit woede. Dat was een aanzienlijk ander verhaal dan de gangbare versie, waarin ze als een zwakke, zieke vrouw werd afgebeeld.

Zijn verdediging vond plaats in juni, in een zaal met te veel stoelen en te weinig publiek. Een van de hoogleraren vroeg spottend of dit alles niet slechts een intellectueel spelletje was, ver van de werkelijke wereld. Joost antwoordde dat literatuurgeschiedenis in wezen over macht gaat: over wie mag publiceren en wie zwijgt. De zaal werd even stil. Later, bij de borrel, zei diezelfde hoogleraar dat het proefschrift een literair bijdrage leverde aan het onderzoek naar vrouwelijke auteurs. Joost dronk zijn glas leeg en dacht aan het koude archief, waar de rest van de dozen nog wachtte.

Try our 6-step method for free and make these words stick.

Listen to this episode online: https://course.interactivelessons.nl/local/podcast/episode.php?id=28666

Start this course for free: https://course.interactivelessons.nl/mod/quiz/view.php?id=1986